

**UCHWAŁA NR VII/41/2024
RADY GMINY AUGUSTÓW**

z dnia 26 listopada 2024 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar
Przemocy Domowej w Gminie Augustów na lata 2024-2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym

(t.j.: Dz. U. z 2024 r. poz. 609, poz. 721), w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 424, poz. 834) Rada Gminy Augustów uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Augustów na lata 2024-2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XXX/296/2022 Rady Gminy Augustów z dnia 13 czerwca 2022 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Augustów na lata 2022-2025.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Augustów.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Maciej Kamil Kowalewski

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE AUGUSTÓW
NA LATA 2024-2027**

Spis treści

Rozdział I. Uwarunkowania prawne	3
1.1. Podstawa prawna.....	3
Rozdział II. Charakterystyka zjawiska przemocy.....	5
2.1. Teoretyczne podstawy przemocy domowej	5
2.2. Cykle przemocy.....	6
Rozdział III. Diagnoza przemocy domowej w świetle przeprowadzonych badań – 2024 rok.....	8
3.1. Dorośli mieszkańcy Gminy Augustów	8
3.2. Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej	11
3.3. Uczniowie z terenu Gminy Augustów	12
3.4. Analiza SWOT	16
Rozdział IV. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Augustów na lata 2024 – 2027.....	18
4.1. Adresaci Programu.....	18
4.2. Realizatorzy Programu	19
4.3. Cele i zadania Programu	20
4.4. Zakładane rezultaty	27
4.5. Źródła finansowania	27
4.6. Monitoring, sprawozdawczość i ewaluacja.....	27

Rozdział I.

Uwarunkowania prawne

1.1. Podstawa prawna

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej w art. 6 ust. 2 pkt 1 nakłada na samorząd gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Przez **przemoc domową** rozumie się w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- ❖ narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- ❖ naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- ❖ powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ❖ ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- ❖ istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”;

Natomiast **osoba doznająca przemocy domowej** (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) to:

- ❖ małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- ❖ wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- ❖ rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- ❖ osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- ❖ osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- ❖ osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

- ❖ osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- ❖ małoletni
 - wobec których jest stosowana przemoc domowa

Przez **osobę doznającą przemocy domowej** należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Osoba stosująca przemoc domową (art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec ww. osób doznających przemocy.

Świadek przemocy domowej (art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ❖ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. 2009 r., nr 114 poz. 946),
- ❖ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. 2024 r., poz. 424),
- ❖ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2023 r., poz. 901),
- ❖ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2024 r., poz. 177 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. 2023 r., poz. 2151 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2023 r., poz. 40 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2023 r., poz. 1939 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. 2023 r., poz. 571),
- ❖ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. 2024 r., poz. 145),
- ❖ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2023 r., poz. 2809 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz.U. 2024 r., poz. 17 ze zm.),

- ❖ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 2024 r., poz. 37 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2023 r., poz. 1550 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz.U. 2024 r., poz. 560.),
- ❖ Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 r., poz. 1232).

Rozdział II.

Charakterystyka zjawiska przemocy

2.1. Teoretyczne podstawy przemocy domowej

W literaturze przedmiotu wyróżnia się kilka rodzajów przemocy:

- ❖ **Przemoc fizyczna** – to forma agresji łącząca się naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie osobie doznającej przemocy bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia. Przejawia się poprzez: szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.
- ❖ **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne. Przejawia się poprzez: wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytykę, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.
- ❖ **Przemoc seksualna** – to zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, a także kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy ta osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przejawia się poprzez: gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych

pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytykę zachowań seksualnych, itp¹.

- ❖ **Przemoc ekonomiczna** – to celowe niszczenie czyjejs własności, pozbawianie środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Przejawia się poprzez: okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.
- ❖ **Zaniedbanie** – to ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci. Przejawia się poprzez: nie dawanie (dziecku) środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokożenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka².
- ❖ **Cyberprzemoc** – to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Przejawia się poprzez: agresję słowną, np. wyzywanie na czatach internetowych, umieszczanie komentarzy na forum internetowym w celu ośmieszenia, sprawienia przykrości lub wystraszenia innej osoby; upublicznianie upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów, zamieszczanie przykrych komentarzy na profilach innych osób w portalach społecznościowych, włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś w celu zamieszczania w jego imieniu obraźliwych postów i zdjęć na profilach innych użytkowników, szantażowanie, ujawnianie sekretów, wykluczanie z grona „znajomych” w Internecie, celowe ignorowanie czyjejs działalności w sieci³.

2.2. Cykle przemocy

Przemoc domowa rzadko jest incydem jednorazowym, zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny. Można wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę problemu. Możemy wyróżnić trzy fazy powtarzającego się cyklu. Są to:

- ❖ **Faza narastania napięcia** – jest to pierwsza faza, w której dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, w której osoba stosująca przemoc jest stale napięta i poirytowana,

¹ <https://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/8-rodzaj-przemocy>

² <https://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/8-rodzaj-przemocy>

³ A. Borkowska, *Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie*, NASK Akademia, s. 8.

zaś osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się za wszelką cenę uniknąć kolejnej awantury;

- ❖ **Faza ostrej przemocy** – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szal, jakiś drobiazg wywołuje awanturę. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. Najczęściej to w tej fazie, osoby doznające przemocy wzywają policję, szukają pomocy;
- ❖ **Faza miodowego miesiąca** – jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. „Sprawca” jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości. Przeprasza często towarzyszą łązy i prezenty. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać osobie stosującej przemoc „drugą szansę”. Faza miodowego miesiąca zatrzymuje osobę doznającą przemocy domowej w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza. Cykliczność przemocy sprawia, że osobom doświadczającym przemocy trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

Rozdział III.

Diagnoza przemocy domowej w świetle przeprowadzonych badań – 2024 rok

3.1. Dorośli mieszkańcy Gminy Augustów

Badania obejmowały mieszkańców Gminy Augustów, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. W badaniu zastosowano dwie metody: **CAWI** (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW – wykorzystane narzędzie badawcze to Program CORIGO rekomendowane przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

W badaniu wzięło udział 104 osoby, w tym 72% kobiet oraz 28% mężczyzn.

- ❖ 27% badanych wskazało, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej, a 28% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak,
- ❖ Zjawisko przemocy domowej, w zamieszkiwanej przez respondentów miejscowości, jest rzadkie oraz bardzo rzadkie w opinii 75% z nich. 25% odpowiedzi wskazuje, że jest ono bardzo oraz raczej częste,
- ❖ Wśród badanej grupy osób 25% doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny oraz 17% z nich poprosiło o pomoc,
- ❖ W dalszej kolejności kwestionariusza badani zostali zapytani o rodzaj doświadczanej przemocy. Wśród odpowiedzi najczęściej pojawiała się przemoc psychiczna (67%), przemoc fizyczna (42%), ekonomiczna (17%),
- ❖ dla 50% badanych przemoc działa się wielokrotnie w przeszłości, jednakże teraz się już nie powtórzy oraz dla 50% to był jednorazowy incydent, który się już nie powtórzył,
- ❖ W dalszej części ankiety badane były przekonania mieszkańców Gminy Augustów dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity. Łącznie 72%* badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol. Łącznie 94%** uświadamia sobie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie. Podobnie 85%* zgadza się ze stwierdzeniem, że osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna. Odpowiedzi „Zdecydowanie nieprawdziwe” i „Raczej nieprawdziwe” określają, że funkcjonujące wśród badanych przekonania na temat przemocy są budujące:

→ „Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” (83%);

- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele osoby doznającej przemocy” (81%);
- „Gdyby osoba doznająca przemocy naprawdę cierpiała, odeszłaby od osoby stosującej przemoc” (75%);
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” (76%);
- „Nie ma czegoś takiego, jak gwałt w małżeństwie” (75%).

Twierdzenie	Zdecydowanie prawdziwe	Raczej prawdziwe	Raczej nieprawdziwe	Zdecydowanie nieprawdziwe
Przyczyną przemocy domowej jest alkohol.	27%	45%	17%	11%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	2%	4%	38%	56%
Osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	59%	26%	11%	4%
Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	2%	15%	25%	58%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele osoby doznającej przemocy.	2%	17%	24%	57%
Gdyby osoba doznająca przemocy naprawdę cierpiała, odeszłaby od osoby stosującej przemoc.	2%	23%	30%	45%
Nie ma czegoś takiego jak gwałt w małżeństwie.	6%	19%	19%	56%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	7%	17%	23%	53%

*suma odpowiedzi zdecydowanie prawdziwe oraz raczej prawdziwe

**suma odpowiedzi: raczej nieprawdziwe i zdecydowanie nieprawdziwe.

- ❖ Zdaniem mieszkańców Gminy Augustów przyczyn agresji wobec członków rodziny należy poszukiwać kolejno w: nieumiejętności radzenia sobie z problemami (75%), stresie (58%), braku posłuszeństwa dzieci (49%), różnicy zdań członków rodziny (36%), złej

sytuacji materialnej (36%), chorobie psychicznej (30%), braku pracy rodziców (13%),
W odpowiedzi „inne” mieszkańcy nie wpisali nic,

- ❖ 19% respondentów odpowiedziało, że (bardzo często lub czasami) zdarza się niepodjęcie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia. Łącznie 56% respondentów odpowiadała też, że bardzo często lub czasami zdarza się wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą. Na umarzanie spraw przez prokuraturę wskazało 61% badanych,

TWIERDZENIA	<i>Bardzo często</i>	<i>Czasami</i>	<i>Raczej rzadko</i>	<i>Nigdy</i>
Niepodjęcie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia	2%	17%	66%	15%
Wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą	33%	23%	42%	2%
Umarzanie sprawy przez prokuraturę	19%	42%	37%	2%
Złe warunki i procedury przesłuchiwania poszkodowanych	11%	25%	62%	2%
Orzekanie zbyt łagodnych wyroków	33%	33%	33%	1%
Długotrwałe dochodzenie i postępowanie sądowe	35%	35%	28%	2%

- ❖ Respondenci otrzymali propozycje sześciu stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie. Stwierdzenie „Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa” spotkało się ze stanowczą dezaprobatą – łącznie 72% mieszkańców nie zgodziło się z takim stwierdzeniem. Łącznie 73% badanych zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwalają sobie lepiej radzić w przyszłości. 70% badanych zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem. Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją 72% respondentów. Respondenci nie zgadzają się również ze stwierdzeniem, że łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową – 74%. Według respondentów bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców – łącznie 68%.

Czy zgadza się Pan/Pani z poniższymi twierdzeniami dotyczącymi wychowania dzieci?	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
	% odp.	% odp.	% odp.	% odp.
Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa.	5%	23%	15%	57%
Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek.	4%	24%	8%	64%
Stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem.	49%	21%	17%	13%
Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości.	2%	25%	13%	60%
Łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową.	3%	23%	23%	51%
Bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców.	51%	17%	23%	9%

3.2. Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej

Badanie również przeprowadzono metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE).

W badaniu wzięło udział 6 pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Augustów z czego 100% badanej grupy stanowiły kobiety.

- ❖ Najistotniejszym zagrożeniem, według badanych jest przemoc domowa (100%). Warto zwrócić uwagę na uzależnienie od alkoholu, które 66% respondentów uznało za bardzo istotny problem, a 17% za raczej istotny. Ważna była także kwestia niepełnosprawności, przy której 33% ankietowanych zaznaczyło jako bardzo istotny występujący problem, a 50% jako raczej istotny.

Problem	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Zdecydowanie nieistotny
Uzależnienie od alkoholu	66%	17%	17%	0%
Uzależnienie od narkotyków	0%	50%	50%	0%
Przemoc domowa	33%	67%	0%	0%
Bezrobocie	0%	83%	0%	17%
Bieda, ubóstwo	0%	83%	0%	17%
Bezdomność	0%	33%	33%	33%
Niepełnosprawność	33%	50%	17%	0%

Zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży	17%	66%	0%	17%
Problemy opiekuńczo-wychowawcze (rodziców z dziećmi)	17%	66%	17%	0%
Bezradność osób w sprawach prowadzenia gosp. domowego	17%	66%	0%	17%
Uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej	0%	67%	33%	0%
Izolacja społeczna osób starszych	17%	66%	17%	0%
Brak poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców gminy	0%	17%	50%	33%
Długotrwałe choroby	17%	50%	33%	0%
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	0%	83%	0%	17%

- ❖ Zapytano zatem pracowników instytucjonalnych czy ich zdaniem instytucja, w której pracują pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. 33% respondentów odpowiedziało, że zgadza się z tym w pełni a 67% częściowo się zgadza,
- ❖ 100% respondentów zgadza się, że władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej,
- ❖ 83% badanych uważa, że władze Gminy wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez OPS problemom,
- ❖ 83% z badanych pracowników instytucjonalnych uważa, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana,
- ❖ Zdaniem ankietowanych większej uwagi wymagają następujące usługi społeczne: opieka zdrowotna (83%), profilaktyka uzależnień (50%) oraz mieszkalnictwo (50%),
- ❖ 100% z respondentów dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień,
- ❖ Następnie badani zostali poproszeni o wskazanie, które z działań w zakresie profilaktyki uzależnień są w ich opinii najbardziej potrzebne. Ankietowani wskazywali najczęściej na potrzebę wsparcia psychologicznego dla rodzin (66%), warsztatów profilaktycznych dla uczniów (17%) oraz inne, nie podając jakie to jest działanie (17%).

3.3. Uczniowie z terenu Gminy Augustów

Badanie przeprowadzono metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji

w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

W badaniu wzięło udział 82 uczniów z terenu Gminy Augustów.

- ❖ Uczniowie w przeważającej części czują się w swojej klasie dobrze, lub raczej dobrze – 88%*. Nie należy jednak bagatelizować faktu, że część uczniów przeciwne określa swoje odczucia - 12%** (*zsumowane wyniki odpowiedzi: bardzo dobrze, lubię swoją klasę i raczej dobrze, ** zsumowane wyniki odpowiedzi: raczej źle i bardzo źle, chciałbym/abym zmienić klasę),
- ❖ Następnie zapytaliśmy uczniów czy czują się bezpiecznie w swojej szkole. Co ważne i wartościowe – zdecydowana większość uczniów odpowiedziała twierdząco – 86%*. Zauważyć należy, iż odmienne odczucie pojawia się u 14%** ankietowanych uczniów (*suma odpowiedzi zdecydowanie tak oraz raczej tak, **suma odpowiedzi raczej nie i zdecydowanie nie),
- ❖ 18% uczniów przyznało, że niezupełnie czują się w swojej szkole bezpiecznie, ponieważ są uczniowie, których się boją. Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach jest obecny, lecz nie rozpowszechniony zwyczaj „chrztu” młodszych uczniów – przyznaje to 6% badanych,
- ❖ Poproszono uczniów o dokonanie subiektywnej oceny swojego zachowania w szkole. Badani wskazywali, że ich zachowanie jest bardzo dobre – 37%, a także określali je jako wzorowe – 28%. Pojawiały się również wskazania uczniów mówiące o dobrym zachowaniu – 8%,
- ❖ 70% uczniów ma w szkole bliską osobę, której może się zwierzyć, jeśli będzie miało przykre doświadczenia,
- ❖ w opinii uczniów najczęściej – bo codziennie na terenie szkoły dochodzi do: obgadywania (18%), wyśmiewania (15%) oraz unikania/ignorowania, a nawet wykluczania z grupy (2%). Badani uczniowie wskazali również, że w szkole zdecydowanie częściej takie zachowania wykazują chłopcy – 83%, niż dziewczyny – 17%,

Jak często poniższe sytuacje zdarzają się w Twojej szkole?					
	Codziennie	Kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w roku	Nigdy
<i>Wyśmiewanie kogoś, przezywanie</i>	15%	35%	18%	15%	17%
<i>Obgadywanie za plecami</i>	18%	32%	11%	17%	22%
<i>Unikanie, ignorowanie, wykluczanie z grupy</i>	2%	14%	33%	16%	35%
<i>Grożenie komuś, szantażowanie</i>	0%	5%	10%	45%	71%
<i>Kopanie, bicie</i>	13%	9%	10%	24%	44%
<i>Zabieranie pieniędzy lub rzeczy</i>	1%	0%	6%	18%	75%
<i>Wandalizm – niszczenie rzeczy uczniów lub rzeczy należących do szkoły</i>	1%	3%	10%	29%	57%

- ❖ 33% deklaruje, że nigdy nie zdarzyło się, aby zostali kopnięci, przezywani, czy żeby ktoś ich uderzył. Przeciwnego zdania jest 67% ankietowanych,
- ❖ Uczniowie deklarują, że częściej doświadczają w szkole przemocy psychicznej (42%) niż fizycznej (40%),
- ❖ Okazuje się, że do aktów przemocy w szkole dochodzi zdecydowanie najczęściej w trakcie przerw (81%) oraz po lekcjach (6%). Uczniowie doświadczają przemocy również przed lekcjami (6%). W „inne” uczniowie nie wpisali nic,
- ❖ Uczniów zapytano również o to, jakie są powody tego, że ich rówieśnicy zachowują się agresywnie. 49% uczniów uważa, że rówieśnicy lubią poniżać innych, 39% uczniów uważa, że rówieśnicy są źle wychowani przez rodziców, 37% uczniów uważa, że rówieśnicy chcą mieć respekt, 32% uczniów uważa, że uczniowie nie wiedzą, że mogą sprawić komuś przykrość, 27% uważa, że nie ponoszą żadnych konsekwencji, 26% uczniów wskazuje na osiągnięcie założonych celów. W odpowiedzi „inne” uczniowie nie wpisali nic,
- ❖ Poniżej prezentowane są odpowiedzi uczniów na temat reakcji ich rówieśników na sytuację, kiedy staliby się oni świadkami bójki na szkolnym korytarzu. Niepokojące, jest, że spora część ankietowanych zadeklarowała przyglądanie się bójce, dopingowanie i nagrywanie zdarzenia telefonem – 33%. Zaistniałą sytuację zgłosiłoby nauczycielowi 41% badanych uczniów.,

- ❖ Okazuje się, że 54% uczniów jest zdania, że problem przemocy w szkole można rozwiązać poprzez sprawiedliwe karanie winnych. Uczniowie wskazywali również na: spotkania z pedagogiem lub psychologiem – 44%, zajęcia sportowe – 30%, zainstalowanie kamer na szkolnych korytarzach – 24%, wyrzucanie agresywnych ze szkoły – 21% oraz nieodpowiadanie na zaczepki – 11%,
- ❖ W szkole zapytano uczniów, komu by zaufali, gdyby sami stali się osobą doznającą przemocy. Najwięcej uczniów, bo 51%, wskazało na rodziców. Na drugim miejscu znaleźli się wychowawcy, których wybrało 46% uczniów. Trzecim najczęściej wskazywanym źródłem wsparcia są przyjaciele, z wynikiem 30%. Warto zwrócić uwagę na fakt, że 6% ankietowanych stwierdziło, że nie powiedziałoby o takiej sytuacji nikomu. W „inne” uczniowie nie wpisali nic,
- ❖ 22% uczniów ma lub miało doświadczenia związane z przemocą domową, a 4% uczniów nie czuje się w swoim domu całkowicie bezpiecznie,
- ❖ W kwestii rodzaju przemocy doświadczanej przez uczniów w swoich domach najczęściej wskazywali oni na doświadczanie przemocy psychicznej – 13% oraz fizycznej – 13%, zaniedbanie – 2%, przemocy ekonomicznej – 4%, przemocy seksualnej – 1%,
- ❖ 13% uczniów potwierdza, iż zna osoby, które doświadczają przemocy domowej, a 37% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak jest,
- ❖ Łącznie 7%* uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”,
- ❖ Uczniowie dość często otrzymywali wiadomości z obelgami – 23%* oraz często ich prywatna wiadomość była udostępniana innej osobie – 30%* (*suma odpowiedzi bardzo często oraz czasami),
- ❖ Większość uczniów – 91% deklaruje bardzo dobre lub raczej dobre relacje z rodzicami/opiekunami,
- ❖ W przypadku oceny relacji uczniów z nauczycielami – większość 90% ocenia je jako bardzo dobre lub dobre,
- ❖ Łącznie 73%* uczniów chciałoby podzielić się swoimi wątpliwościami w kwestii przeżywanego problemu z rodzicami (*suma odpowiedzi zdecydowanie tak oraz raczej tak).

3.4. Analiza SWOT

Analiza SWOT dotycząca przemocy domowej w Gminie Augustów, oparta na wynikach badań przeprowadzonych wśród mieszkańców, uczniów oraz pracowników instytucji społecznych, obejmuje cztery kluczowe elementy: mocne i słabe strony (czynniki wewnętrzne) oraz szanse i zagrożenia (czynniki zewnętrzne).

Poniżej znajduje się szczegółowa analiza SWOT:

MOCNE STRONY:

1. Świadomość problemu przemocy w społeczeństwie:

- ❖ 94% mieszkańców jest świadoma, że przemoc domowa może dotyczyć każdej rodziny, a 85% zgadza się, że zarówno kobieta, jak i mężczyzna mogą doświadczać przemocy.
- ❖ Duża świadomość, że alkohol może być przyczyną przemocy domowej (72%).

2. Niska akceptacja dla przemocy fizycznej w wychowaniu dzieci:

- ❖ 72% mieszkańców zdecydowanie nie zgadza się, że klaps jest odpowiednią metodą wychowawczą, a 70% opowiada się za zakazem kar fizycznych.

3. Wysoki poziom świadomości mitów związanych z przemocą:

- ❖ Większość respondentów nie zgadza się z popularnymi mitami, takimi jak: „Przemoc domowa to prywatna sprawa” (83%) czy „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” (76%).

4. Silne relacje uczniów z rodzicami i nauczycielami:

- ❖ 91% uczniów deklaruje dobre relacje z rodzicami, a 90% ocenia swoje relacje z nauczycielami jako pozytywne, co może być podstawą do wczesnej interwencji w przypadku problemów.

SŁABE STRONY:

1. Niska gotowość do szukania pomocy:

- ❖ Tylko 17% osób, które doświadczyły przemocy, poprosiło o pomoc, co wskazuje na brak wystarczającej wiedzy o dostępnych formach wsparcia lub lęk przed stygmatyzacją.

2. Niska interwencja w przypadku przemocy w szkole:

- ❖ Aż 33% uczniów przyznało, że w przypadku bójki na korytarzu raczej by się przyglądało, dopingowało lub nagrywało, co wskazuje na brak odpowiednich wzorców reagowania na przemoc.

3. Wysoki odsetek respondentów, którzy doświadczyli przemocy:

- ❖ 25% mieszkańców Gminy Augustów doświadczyło przemocy od członka rodziny, co świadczy o dużej skali problemu.

4. Problemy z systemem interwencyjnym:

- ❖ 19% badanych wskazuje, że zdarza się brak interwencji policji mimo zgłoszenia, a 56% zauważa, że osoby zgłaszające przemoc wycofują swoje zgłoszenia. Umorzenie spraw przez prokuraturę odnotowano w 61% przypadków, co może osłabiać zaufanie do systemu.

SZANSE:

1. Zwiększenie działań profilaktycznych:

- ❖ Potrzeba realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień została dostrzeżona przez 100% pracowników instytucji, co stwarza możliwość rozwinięcia programów prewencyjnych oraz wsparcia psychologicznego dla rodzin.

2. Dobre postrzeganie instytucji społecznych:

- ❖ 83% pracowników uważa, że większość potrzeb społecznych w gminie jest zaspokajana, a 100% zgadza się, że władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej, co daje podstawy do skutecznego wdrażania programów przeciwdziałania przemocy.

3. Zaangażowanie uczniów w przeciwdziałanie przemocy:

- ❖ 54% uczniów wierzy, że sprawiedliwe karanie winnych może przyczynić się do rozwiązania problemu przemocy w szkole. Wskazali także inne skuteczne metody, takie jak spotkania z psychologiem (44%) i zajęcia sportowe (30%).

4. Zmiana przekonań dotyczących przemocy w wychowaniu dzieci:

- ❖ Wysoka dezaprobaty wobec stosowania kar fizycznych (73%) może być impulsem do wdrażania programów edukacyjnych dotyczących wychowania bez przemocy.

ZAGROŻENIA:

1. Silne powiązanie przemocy z alkoholizmem:

- ❖ Aż 72% badanych mieszkańców uważa, że przemoc domowa jest związana z nadużywaniem alkoholu, co wskazuje na potrzebę intensyfikacji działań w obszarze profilaktyki uzależnień.

2. Obecność przemocy w szkołach:

- ❖ 67% uczniów doświadczyło w szkole przemocy (zdarzyło się, aby zostali kopnięci, przezywani, czy żeby ktoś ich uderzył), a 42% wskazuje na przemoc psychiczną jako

najczęstszą formę, co wymaga wdrożenia programów przeciwdziałania przemocy w placówkach oświatowych.

3. Brak zaufania do organów ścigania:

- ❖ Zjawisko wycofywania zgłoszeń oraz umarzanie spraw przez prokuraturę stanowi poważne zagrożenie dla skuteczności interwencji i budowania zaufania do instytucji odpowiedzialnych za ochronę osób doznających przemocy.

4. Zbyt niskie poczucie bezpieczeństwa wśród uczniów:

- ❖ 14% uczniów nie czuje się bezpiecznie w szkole, a 18% boi się konkretnych rówieśników, co świadczy o istnieniu problemów związanych z bezpieczeństwem i wymaga wprowadzenia działań prewencyjnych i interwencyjnych.

Wnioski:

Analiza SWOT wskazuje na potrzebę kontynuacji działań edukacyjnych i prewencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Augustów, szczególnie poprzez zwiększenie wsparcia psychologicznego i społecznego dla rodzin. Z kolei konieczne są także działania mające na celu poprawę systemu interwencji, aby zwiększyć zaufanie do instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy i ochronę osób jej doznających.

Rozdział IV.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Augustów na lata 2024 – 2027

4.1. Adresaci Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Augustów na lata 2024 – 2027 skierowany jest do:

- ❖ osób doświadczających przemocy domowej,
- ❖ osób stosujących przemoc domową,
- ❖ świadków przemocy domowej,
- ❖ społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
- ❖ przedstawicieli służb, instytucji i organizacji pozarządowych – podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

4.2. Realizatorzy Programu

Realizatorzy Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej mogą obejmować szerokie spektrum instytucji i osób, które współpracują w celu skutecznej realizacji programu. Oto potencjalni realizatorzy:

- ❖ **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS)** – główny koordynator działań związanych z pomocą społeczną, wsparciem dla osób doznających przemocy i profilaktyką.
- ❖ **Lokalny Zespół Interdyscyplinarny** – grupa składająca się z przedstawicieli różnych instytucji, takich jak GOPS, szkoły, policja, służba zdrowia, którzy wspólnie podejmują działania w sprawach przemocy domowej.
- ❖ **Policja** – odpowiedzialna za interwencje w przypadkach zgłoszonej przemocy, zapewnienie ochrony osobom doznającym przemocy oraz monitorowanie sytuacji w rodzinach zagrożonych przemocą.
- ❖ **Sądy i Prokuratura** – realizują zadania związane z prawem karnym, cywilnym i rodzinnym, w tym nakazy ochrony, prowadzenie spraw o przemoc domową i nadzór nad przestrzeganiem praw osób doznających przemocy.
- ❖ **Ośrodek Zdrowia, lekarze, psycholodzy i psychiatrzy** – zapewniają pomoc medyczną i psychologiczną dla osób doznających przemocy, a także w przypadku osób stosujących przemoc, jeżeli jest to konieczne.
- ❖ **Szkoły i placówki oświatowe** – poprzez pedagogów, psychologów szkolnych i nauczycieli prowadzą działania profilaktyczne oraz identyfikują przypadki przemocy w rodzinach uczniów.
- ❖ **Organizacje pozarządowe (NGO)** – mogą wspierać program poprzez organizowanie kampanii edukacyjnych, prowadzenie telefonów zaufania, zapewnianie wsparcia prawnego i psychologicznego oraz prowadzenie schronisk dla osób doznających przemocy.
- ❖ **Ośrodek Interwencji Kryzysowej** – zapewnia natychmiastową pomoc osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej, w tym osobom doznającym przemocy domowej.
- ❖ **Kuratorzy sądowi** – monitorują osoby stosujące przemoc, którzy zostali objęci dozorem sądowym, oraz kontrolują przestrzeganie nakazów i zakazów sądowych.
- ❖ **Lokalne władze samorządowe** – wójt lub rada gminy, która odpowiada za nadzór nad wdrażaniem programu i wspieranie go od strony administracyjnej i finansowej.

- ❖ **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** - społeczna komisja działająca na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi utworzona przez zespół ludzi, których zadaniem jest realizacja zadań tejże ustawy, a także ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Podstawowym zadaniem komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

Każda z tych instytucji lub grup pełni określoną rolę w realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej, a ich współpraca pozwala na całościowe i skuteczne reagowanie na przypadki przemocy oraz zapewnienie wsparcia dla osób nią dotkniętych.

4.3. Cele i zadania Programu

Głównym celem wyznaczonym w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Augustów na lata 2024 – 2027 jest zmniejszenie występowania przemocy domowej oraz zapewnienie kompleksowej ochrony i wsparcia dla osób doznających przemocy poprzez wzmocnienie profilaktyki, interwencji oraz edukacji wśród mieszkańców Gminy Augustów.

Ten cel obejmuje zarówno działania zapobiegawcze, jak i interwencyjne, zakładając wzrost świadomości społecznej, skuteczniejsze mechanizmy reagowania na przemoc oraz wsparcie dla osób pokrzywdzonych.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych. Poniższe cele i kierunki działań są zgodne z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030.

Poniżej przedstawiono harmonogram działań.

Cel 1: Zwiększenie świadomości i edukacji społecznej na temat przemocy domowej

Zadania:

1. Organizacja kampanii społecznych na temat przemocy domowej (mity i fakty o przemocy, rodzaje przemocy, jej skutki, jak rozpoznać przemoc).

- ❖ **Wskaźniki:**

- liczba zorganizowanych kampanii,
- liczba uczestników,
- ocena wzrostu świadomości (ankiety).

- ❖ **Realizatorzy:** GOPS (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej), GKRPA (Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – przy tematach związanych z

alkoholem), LZI (Lokalny Zespół Interdyscyplinarny), Urząd Gminy, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.

2. Prowadzenie szkoleń, pogadank dla rodziców oraz społeczności lokalnej dotyczących rozpoznawania przemocy i reagowania na przemoc, a w tym m.in.:

- Warsztaty, pogadanki na temat rozpoznawania i reagowania na przemoc domową (definicja przemocy domowej (fizyczna, psychiczna, ekonomiczna), jak wspierać osoby doświadczające przemocy, jak reagować, gdy jesteśmy świadkami przemocy),
- Warsztaty, pogadanki na temat rozwiązywania konfliktów i radzenia sobie z agresją w rodzinie (komunikacja bez przemocy, radzenie sobie ze stresem, mediacje rodzinne, jak radzić sobie z frustracją i trudnościami w codziennym życiu),
- Warsztaty, pogadanki na temat skutecznego wychowania bez użycia przemocy fizycznej (alternatywne metody wychowawcze, jak budować autorytet bez użycia przemocy, dlaczego klapsy i inne formy kar fizycznych są szkodliwe),
- Warsztaty, pogadanki na temat roli alkoholu i uzależnień w przemoc domowej (jak alkohol wpływa na agresję w rodzinie, dostępne formy pomocy dla osób uzależnionych, jak wspierać osoby bliskie w walce z uzależnieniem),
- Spotkania informacyjne na temat systemu wsparcia i pomocy dla osób doświadczających przemocy (gdzie zgłaszać przypadki przemocy, jak działa procedura „Niebieskiej Karty”, jak prokuratura i policja reagują na zgłoszenia przemocy, jak przeciwdziałać umarzaniu spraw),
- Warsztaty, pogadanki dla rodziców na temat budowania zdrowych relacji z dziećmi (jak rozmawiać z dziećmi o ich emocjach, jak budować relacje oparte na wzajemnym szacunku, jak być wsparciem dla dziecka w trudnych sytuacjach),
- Warsztaty/Kampanie dla społeczności lokalnej na temat wsparcia psychologicznego w trudnych sytuacjach życiowych (jak radzić sobie ze stresem, jak rozwiązywać konflikty rodzinne bez przemocy, dostępne formy wsparcia psychologicznego w gminie).

❖ Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych szkoleń,
- liczba uczestników,
- ewaluacja wiedzy uczestników.

❖ **Realizatorzy:** GOPS, GKRPA, LZI, policja, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.

3. Szkolenia dla nauczycieli, pracowników służby zdrowia i opieki społecznej w zakresie rozpoznawania oznak przemocy i udzielania pomocy, a w tym m.in.:

- Warsztaty na temat wczesnych symptomów przemocy (psychiczna, fizyczna, ekonomiczna), jak reagować na zgłoszenia, jakie procedury należy uruchomić, współpraca z policją i sądami, jak wspierać osoby zgłaszające przemoc),
- Warsztaty na temat współpracy międzyinstytucjonalnej w przeciwdziałaniu przemocy (wymiana informacji, tworzenie wspólnych planów działań, jak efektywnie koordynować pomoc osobom doświadczającym przemocy, zasady prowadzenia przypadków wieloinstytucjonalnych),
- Szkolenia z profilaktyki uzależnień (wpływ alkoholu na przemoc domową związek uzależnienia od alkoholu z przemocą domową, jak rozmawiać z rodzinami dotkniętymi problemem alkoholowym, dostępne programy terapeutyczne i wsparcie dla rodzin),
- Warsztaty na temat pracy z osobami niepełnosprawnymi w kontekście przeciwdziałania przemocy (specyfika przemocy wobec osób niepełnosprawnych, dostępne formy wsparcia, jak monitorować sytuację osób niepełnosprawnych i skutecznie reagować na zgłoszenia),
- Szkolenie z budowania kompetencji w zakresie wsparcia psychologicznego dla rodzin (techniki wsparcia emocjonalnego, jak rozmawiać z rodzinami w kryzysie, jak zapobiegać eskalacji przemocy w rodzinie, skierowanie do odpowiednich form terapii),
- Szkolenie z efektywnych interwencji w sytuacjach kryzysowych – rola GOPS i innych instytucji (zasady postępowania w sytuacjach kryzysowych, procedury prawne i administracyjne, współpraca z policją i służbami zdrowia, jak zapewnić bezpieczeństwo doświadczającym przemocy domowej),
- Szkolenie ze wspierania osób uzależnionych – współpraca z rodzinami (jak wspierać rodziny osób uzależnionych, jak motywować osoby uzależnione do podjęcia terapii, programy wsparcia dla rodzin dotkniętych uzależnieniem).

❖ Wskaźniki:

- liczba przeszkolonych osób,
- liczba przeprowadzonych szkoleń,
- liczba interwencji po szkoleniach.

- ❖ **Realizatorzy:** GOPS, GKRPA, LZI, placówki oświatowe, ośrodki zdrowia, lokalne NGO.

4. Edukacja dzieci i młodzieży w szkołach na temat przemocy domowej i relacji rówieśniczych (w tym przemoc w Internecie), a w tym m.in.:

- Warsztaty na temat rozwiązywania konfliktów i radzenia sobie z agresją (np. techniki radzenia sobie z gniewem, asertywna komunikacja, metody mediacji rówieśniczej, empatia i zrozumienie drugiej osoby),
- Warsztaty na temat przeciwdziałania przemocy psychicznej i wykluczeniu społecznemu (zjawisko obgadywania, wyśmiewania i ignorowania, jak wpływa na innych oraz jak wspierać osoby wykluczane),
- Warsztaty na temat bezpiecznego korzystania z Internetu i przeciwdziałania cyberprzemocy (czym jest cyberprzemoc, jak reagować na hating, ochrona prywatności w Internecie, jak zgłaszać przypadki nękania online),
- Zajęcia integracyjne na temat budowania pozytywnych relacji rówieśniczych (budowanie wzajemnego zaufania, rozpoznawanie potrzeb rówieśników, wspieranie koleżeństwa),
- Spotkania edukacyjne na temat skutków przemocy domowej oraz jak szukać pomocy (rodzaje przemocy domowej, gdzie i jak szukać pomocy, wsparcie dla rówieśników doświadczających przemocy),
- Warsztaty na temat roli świadków przemocy i odpowiedzialności społecznej (jak reagować jako świadek przemocy, zgłaszanie przypadków przemocy dorosłym, odpowiedzialność świadków),
- Zajęcia z psychologiem, pedagogiem na temat budowania samooceny i radzenia sobie z presją rówieśniczą (budowanie zdrowej samooceny, jak radzić sobie z negatywnymi komentarzami i naciskiem rówieśników),
- Warsztaty na temat kształtowania zdrowych wzorców zachowań i odpowiedzialności (Konsekwencje agresywnych zachowań, odpowiedzialność za czyny, wzmacnianie odpowiednich wzorców w klasie).

❖ Wskaźniki:

- liczba lekcji i warsztatów,
- liczba uczniów biorąca udział w działaniach,
- ocena wzrostu świadomości (ankiety).

- ❖ **Realizatorzy:** GOPS, GKRPA, LZI, szkoły, psycholodzy, organizacje pozarządowe.

5. Dystrybucja materiałów informacyjnych w miejscach publicznych (plakaty, ulotki, broszury, strony internetowe gminy).

❖ **Wskaźniki:**

- liczba rozpowszechnionych materiałów,
- liczba osób odwiedzających stronę internetową.

❖ **Realizatorzy:** Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, organizacje pozarządowe, lokalne media.

Cel 2: Zapewnienie wsparcia i ochrony osobom doznającym przemocy domowej

Zadania:

1. Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej dla osób doznających przemocy.

❖ **Wskaźniki:**

- liczba osób korzystających z pomocy,
- liczba przeprowadzonych porad,

❖ **Realizatorzy:** GOPS, LZI, poradnie psychologiczne, prawnicy, ośrodki zdrowia.

2. Organizacja grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

❖ **Wskaźniki:**

- liczba grup wsparcia,
- liczba uczestników,
- ocena skuteczności (ankiety uczestników).

❖ **Realizatorzy:** GOPS, LZI, organizacje pozarządowe, poradnie psychologiczne.

3. Rozszerzenie współpracy z policją w celu monitorowania przypadków przemocy domowej i zwiększenia liczby interwencji.

❖ **Wskaźniki:**

- liczba wspólnych interwencji,
- liczba monitorowanych przypadków.

❖ **Realizatorzy:** policja, LZI, GOPS, Urząd Gminy.

4. Zwiększenie dostępności miejsc w schroniskach i ośrodkach dla osób, które muszą opuścić dom z powodu przemocy.

❖ **Wskaźniki:**

- liczba dostępnych miejsc,
- liczba osób korzystających z miejsc tymczasowego schronienia.

- ❖ **Realizatorzy:** GOPS, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe.

5. Realizowanie procedury „Niebieska Karta”.

- ❖ **Wskaźniki:**

- liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart”,

- ❖ **Realizatorzy:** GOPS, policja, szkoły i placówki oświatowe, służba zdrowia.

Cel 3: Wzmocnienie działań prewencyjnych i interwencyjnych

Zadania:

1. Stała współpraca między instytucjami gminnymi (placówki oświatowe, GOPS, policja, sądy) w zakresie wymiany informacji o przypadkach przemocy.

- ❖ **Wskaźniki:**

- liczba spotkań koordynacyjnych,

- liczba przypadków rozwiązanych dzięki współpracy.

- ❖ **Realizatorzy:** GOPS, LZI, placówki oświatowe, policja, sądy, Urząd Gminy.

2. Prowadzenie regularnych wizyt domowych pracowników socjalnych w rodzinach zidentyfikowanych jako zagrożone przemocą.

- ❖ **Wskaźniki:**

- liczba wizyt,

- liczba rodzin objętych monitoringiem.

- ❖ **Realizatorzy:** GOPS.

3. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

- ❖ **Wskaźniki:**

- liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych,

- liczba osób monitorowanych po ukończeniu programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych.

- ❖ **Realizatorzy:** LZI.

Cel 4: Profilaktyka uzależnień i wsparcie dla osób z problemami alkoholowymi

Zadania:

1. Prowadzenie warsztatów i szkoleń dla rodzin w zakresie profilaktyki uzależnień (alkohol, narkotyki, inne substancje).

❖ Wskaźniki:

- liczba warsztatów,
- liczba uczestników.

❖ **Realizatorzy:** GOPS, GKRPA, organizacje pozarządowe, psycholodzy, placówki oświatowe.

2. Zapewnienie dostępu do terapii uzależnień dla osób zagrożonych alkoholizmem i ich rodzin.

❖ Wskaźniki:

- liczba osób objętych terapią,
- liczba sesji terapeutycznych.

❖ **Realizatorzy:** GOPS, GKRPA, poradnie uzależnień, organizacje pozarządowe.

3. Organizowanie grup wsparcia dla osób z problemami alkoholowymi oraz ich rodzin.

❖ Wskaźniki:

- liczba grup wsparcia,
- liczba uczestników.

❖ **Realizatorzy:** GOPS, GKRPA, poradnie uzależnień, organizacje pozarządowe.

4. Działania edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży na temat szkodliwości alkoholu i innych uzależnień.

❖ Wskaźniki:

- liczba zajęć edukacyjnych,
- liczba uczestników.

❖ **Realizatorzy:** GKRPA, placówki oświatowe, psycholodzy, pedagodzy szkolni, organizacje pozarządowe.

5. Monitorowanie sytuacji rodzin, w których stwierdzono uzależnienie od alkoholu i zapewnienie odpowiedniego wsparcia.

❖ Wskaźniki:

- liczba monitorowanych rodzin,
- liczba rodzin objętych wsparciem.

❖ **Realizatorzy:** GOPS, GKRPA, poradnie uzależnień.

4.4. Zakładane rezultaty

Działania w niniejszym Programie zakładają:

- ❖ Zwiększenie liczby osób zgłaszających przypadki przemocy, poprzez kampanie mające na celu eliminację stygmatyzacji,
- ❖ Skuteczne wdrożenie procedury „Niebieska Karta”, co przełoży się na szybszą identyfikację i pomoc osobom doznającym przemocy,
- ❖ Wdrożenie programów edukacyjnych i interwencyjnych dla uczniów dotyczących odpowiednich reakcji na przemoc,
- ❖ Zwiększenie liczby interwencji uczniów w sytuacjach przemocowych oraz zmniejszenie liczby incydentów przemocy w szkołach,
- ❖ Wprowadzenie programów prewencyjnych skierowanych na zapobieganie uzależnieniom oraz edukację na temat przemocy domowej,
- ❖ Zacieśnienie współpracy między instytucjami społecznymi,
- ❖ Wdrożenie programów zwiększających poczucie bezpieczeństwa wśród uczniów, w tym działania interwencyjne i wsparcie psychologiczne,
- ❖ Zbudowanie zaufania do policji i prokuratury poprzez transparentność działań oraz skuteczne interwencje w przypadkach przemocy.

4.5. Źródła finansowania

Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Augustów na lata 2024-2027 są środki własne Gminy, w tym wpływy z opłat pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

4.6. Monitoring, sprawozdawczość i ewaluacja

Monitorowanie Programu będzie prowadził Zespół Interdyscyplinarny wraz z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej na podstawie zebranych informacji przekazanych przez jednostki uczestniczące w realizacji.

Sprawozdania z realizacji Programu. Sprawozdanie z realizacji Programu przedstawiane jest Wójtowi i Radzie Gminy w sprawozdaniu do dnia 30 kwietnia każdego roku.

Ewaluacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej to proces oceny skuteczności i efektywności działań podejmowanych w ramach programu. Ma na celu ocenę, czy realizowane środki i strategie

osiągają zamierzone cele, poprawiają sytuację osób dotkniętych przemocą oraz w jakim stopniu przyczyniają się do eliminacji przemocy domowej w Gminie Augustów.

Ewaluacja obejmuje analizę wdrożonych działań, identyfikację mocnych i słabych stron programu oraz rekomendacje dotyczące jego ulepszania, aby lepiej odpowiadał na potrzeby lokalnej społeczności.

UZASADNIENIE

do uchwały Nr VII/41/2024 Rady Gmina Augustów z dnia 26 listopada 2024 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Augustów na lata 2024-2027

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 424, poz. 834), do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

W związku z wejściem z dniem 22 czerwca 2023 r., w życie ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535), zaistniała konieczność dostosowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Augustów na lata 2022 –2025” do nowych uregulowań prawnych. W ustawie nowelizującej zmieniono m. in. dotychczas stosowane nazewnictwo przemoc w rodzinie na przemoc domową, co spowodowało konieczność zmiany zarówno tytułu uchwały, jak i jej treści. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej w obecnym brzmieniu wprowadza nowe rozwiązania w zakresie tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej, więc podjęcie niniejszej uchwały jest konieczne, by stworzyć zmodyfikowany system realizacji ustawowych zadań. Program stanowi podstawę do dysponowania środkami publicznymi na wykonanie zadań wynikających z w/w ustawy.